

Przeciwwskazania medyczne do kierowania pojazdem u seniora.

Historia Zbigniewa

Materiały naukowo-dydaktyczne

Bydgoszcz 2026

dr Paulina Michalska

dr Anna Szymanik-Kostrzewska

Koło Naukowe Psychologii Transportu UKW

Geneza

„Historia Zbigniewa” to historia wypadku – funkcjonuje w dwóch wersjach, zmieniających nieco jej przebieg, natomiast jej sens się nie zmienia.

Narzędzie zawiera stwierdzenia na temat odpowiedzialności, współodpowiedzialności, konsekwencji i możliwych przyczyn zachowania kierowcy-seniora. Badani określali, w jakim stopniu się zgadzają z daną wypowiedzią. Istotne różnice związane z wersjami historii uwzględniono przy prezentacji wyników.

Swoje odpowiedzi można zestawić z opiniami respondentów.

Nasi respondenci

Zbadano **759 osób**:

- w wieku **od 18 do 91** (średnia wieku 32 lat; $SD = 15$);
- w tym **645 kierowców** (85%) o stażu od 2 miesięcy do 70 lat (średnio 11 lat; $SD = 12$);
- **437 kobiet i 322 mężczyzn**;
- o **wykształceniu** przeważnie **średnim (55%) i wyższym (30%)**;
- 34% zamieszkiwało wsie, 25% – małe miasta i 41% duże miasta (powyżej 100 tys. mieszkańców);
- **76%** deklarowało **przeciętną sytuację materialną**, 19,5% – powyżej przeciętnej, 4,5% – poniżej przeciętnej;
- **34%** miało **współmałżonków**, **34%** było w **związkach nieformalnych** i **38% nie pozostawało w związku** w momencie badania.

313 badanych (41%) czytało alternatywną wersję historii (istotnie mniej, ale różnica ta była niewielka: $\chi^2 = 46,61$; $p < 0,001$; $\phi^2 = 0,03$).

Instrukcja

Przeczytaj uważnie „Historię Zbigniewa”, a następnie określ, jak bardzo zgadzasz się/nie zgadzasz z opiniami na temat tego, co się wydarzyło i dlaczego.

Historia Zbigniewa (1)

Zbigniew ma siedemdziesiąt dziewięć lat i jest kierowcą od 18 roku życia. Od kilkunastu lat ma problemy z dolnym odcinkiem kręgosłupa. Zmiany degeneracyjne, które pogłębiają się wraz z wiekiem, są niemożliwe do usunięcia operacyjnego. Spowodowały one u Zbigniewa postępujący niedowład nóg. Na ostatniej wizycie u lekarza dowiedział się, że choroba jest na tyle zaawansowana, że nie powinien ryzykować kierowania pojazdem. Po powrocie do domu powiedział o wynikach badań i zaleceniach lekarza swojej żonie - Renacie i córce - Klaudii. Chwilę potem pokłócił się z Klaudią, mówiąc, że nie zrezygnuje z prowadzenia samochodu. Klaudia nie zdołała go przekonać, więc zabrała mu i schowała kluczyki do samochodu.

Historia Zbigniewa (2)

Trzy tygodnie później Zbigniew i Renata wybierali się na targ, po większe zakupy. Renata, która wiedziała, gdzie córka schowała kluczyki od samochodu, wyjęła je i oddała Zbigniewowi. Wiedziała, jak bardzo Zbigniew kocha prowadzić samochód i chciała mu sprawić przyjemność. Kiedy Zbigniew podjeżdżał na targ, stracił nagle czucie w nogach i nie był w stanie nacisnąć hamulca. Rozpędzonym samochodem wjechał na chodnik. Ludzie rozbiegli się, natomiast jedna ze starszych pań nie zdążyła uciec i została przez Zbigniewa potrącona.

Historia Zbigniewa (3)

Zbigniew, ze względu na brak czucia w nogach, został zabrany przez pogotowie do szpitala. Renata nie odniosła poważnych obrażeń, ale została zabrana również, na obserwację. W szpitalu pojawiła się policja. Chcieli porozmawiać z Renatą o wypadku. Renata zataiła przed nimi chorobę kręgosłupa Zbigniewa, twierdząc, że wypadek na pewno był spowodowany awarią samochodu. Zbigniewa zabrano na oddział urazowy. Na tym samym oddziale znalazła się również starsza pani, potrącona przez niego. Następnego dnia Renata, idąc w odwiedziny do męża, zerknęła do jednej sali i rozpoznała swoją koleżankę, Jadwigę. Podeszła do niej i zapytała, co się jej stało. Okazało się, że Jadwigę potrącił Zbigniew i ma połamane nogi, przez co czeka ją długa i trudna rehabilitacja.

Część A. Odpowiedzialność i współodpowiedzialność

W tej części zaprezentowano 11 opinii na temat **odpowiedzialności i współodpowiedzialności** poszczególnych osób za wypadek. Określ, na ile zgadzasz się z poszczególnymi stwierdzeniami.

Opinia 1A

1. Zbigniew jest odpowiedzialny za wypadek – wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu, a mimo to wsiadł za kierownicę.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

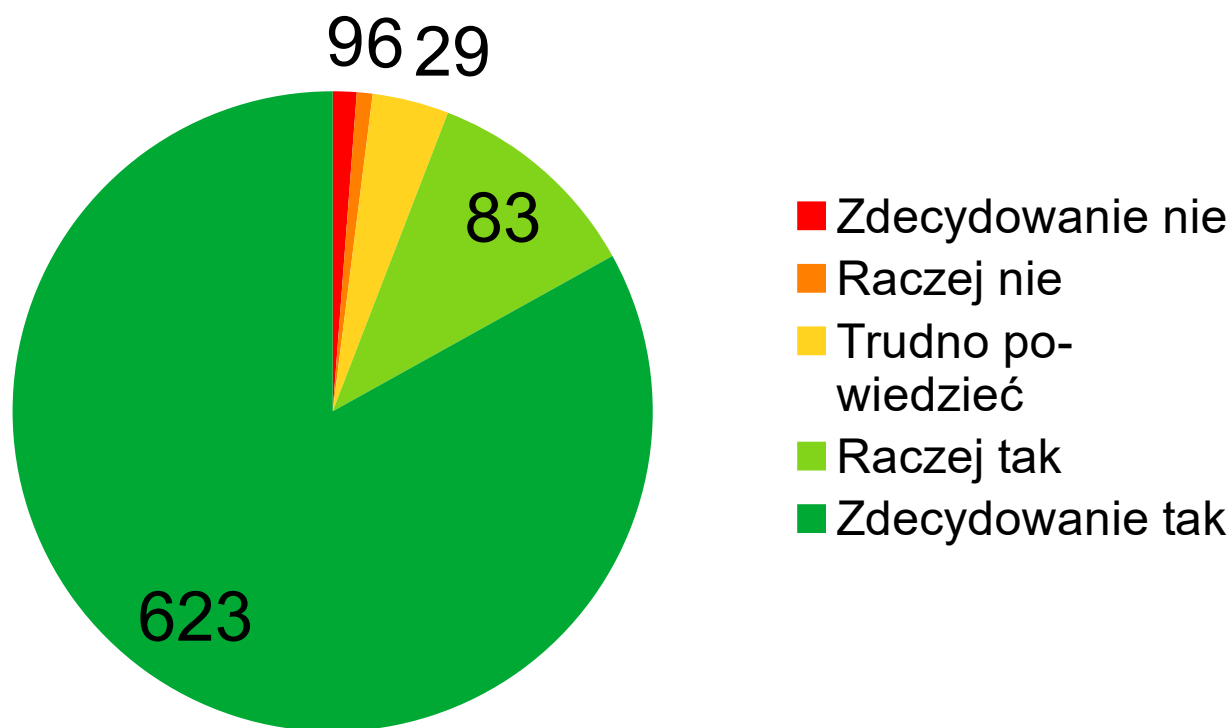
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

1. Zbigniew jest odpowiedzialny za wypadek – wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu, a mimo to wsiadł za kierownicę.

Opinia 2A

2. Żona Zbigniewa, Renata, jest współodpowiedzialna za wypadek – wiedziała o jego chorobie i zaleceniach lekarza, więc nie powinna oddawać Zbigniewowi kluczyków do samochodu i pozwalać mu prowadzić.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

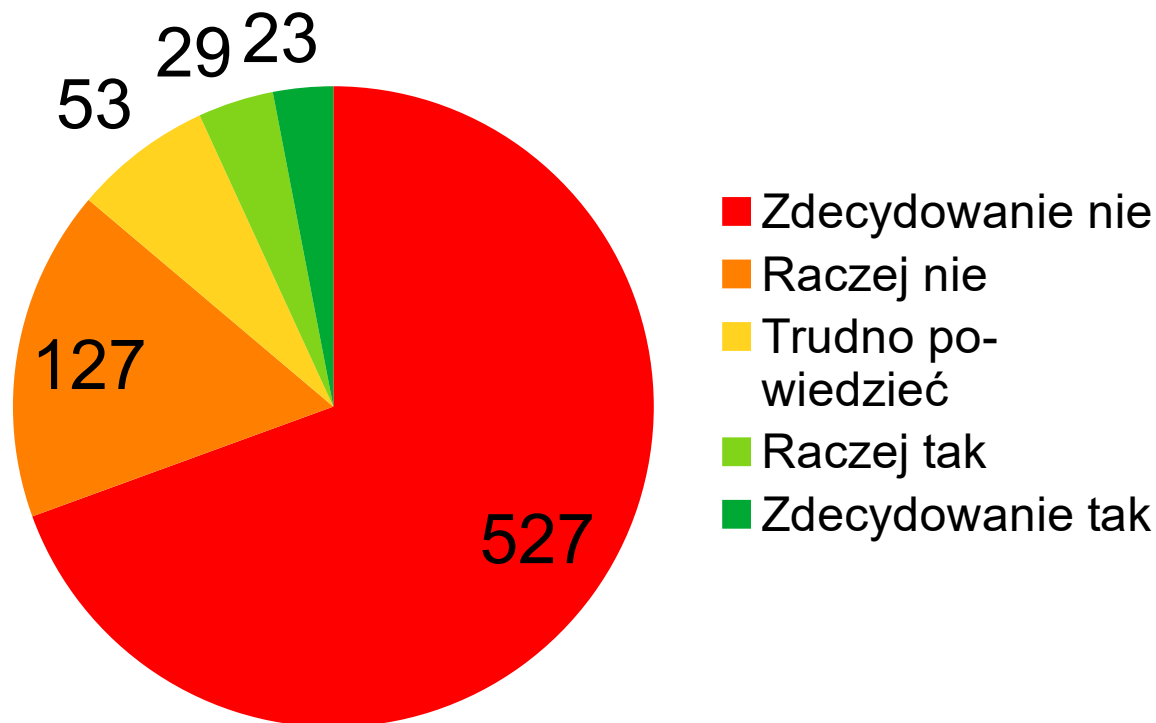
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

2. Żona Zbigniewa, Renata, jest współodpowiedzialna za wypadek – wiedziała o jego chorobie i zaleceniach lekarza, więc nie powinna oddawać Zbigniewowi kluczyków do samochodu i pozwalać mu prowadzić.

Opinia 3A

3. Córka Zbigniewa, Klaudia, jest współodpowiedzialna za wypadek – powinna zabrać kluczyki do samochodu ojca ze sobą, a nie zostawiać tak, żeby ktoś mógł je znaleźć.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

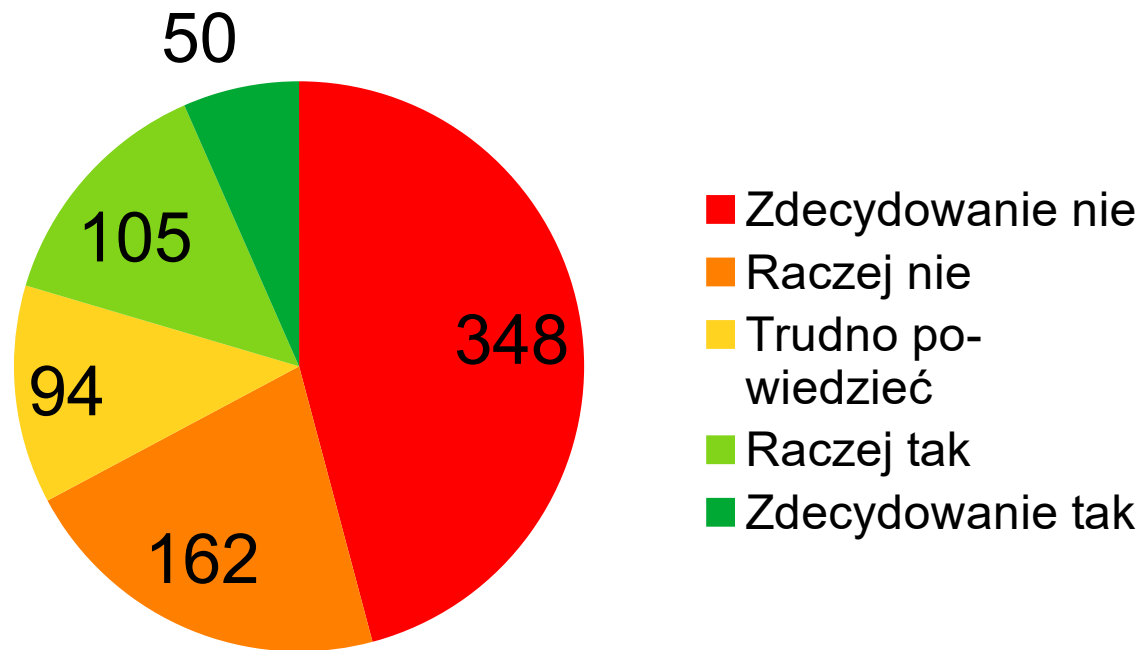
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

3. Córka Zbigniewa, Klaudia, jest współodpowiedzialna za wypadek – powinna zabrać kluczyki do samochodu ojca ze sobą, a nie zostawiać tak, żeby ktoś mógł je znaleźć.

Opinia 4A

4. Zbigniew nie jest w pełni odpowiedzialny za wypadek – zdecydował się prowadzić dlatego, że żona oddała mu kluczyki do samochodu.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

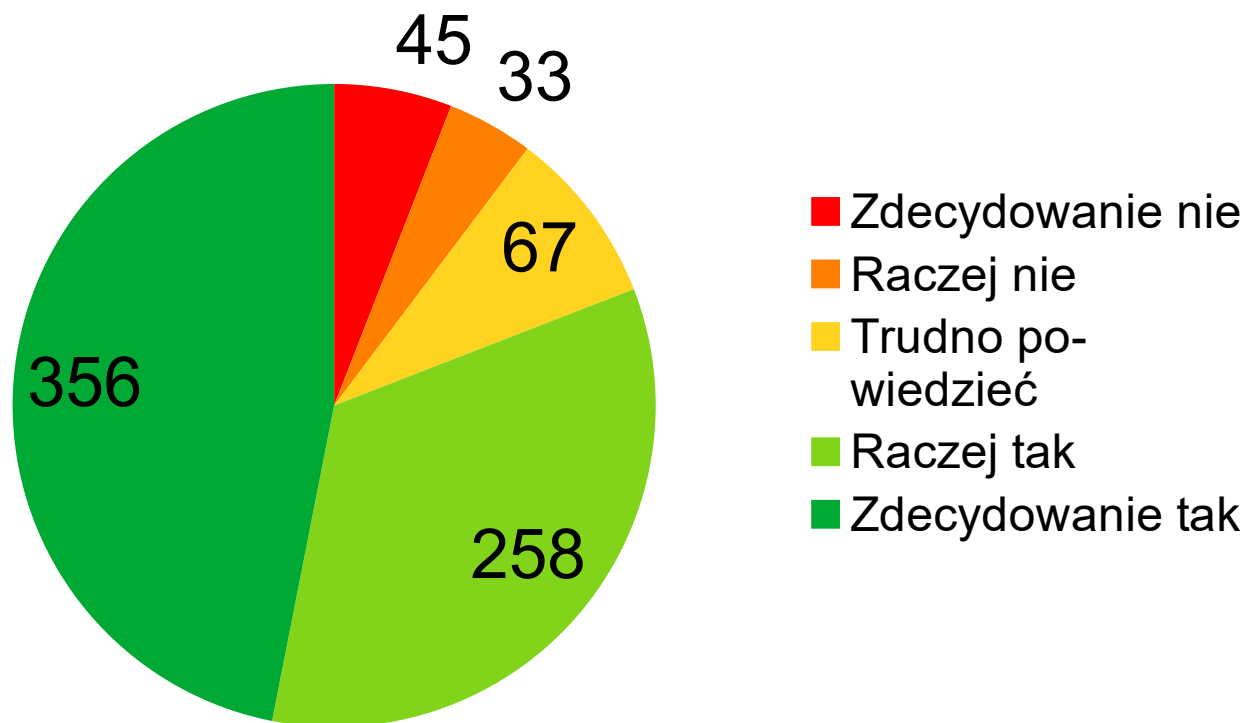
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

4. Zbigniew nie jest w pełni odpowiedzialny za wypadek
– zdecydował się prowadzić dlatego, że żona oddała mu
kluczyki do samochodu.

Opinia 5A

5. Córka Zbigniewa, Klaudia, jest współodpowiedzialna za wypadek – zamiast kłócić się i chować ojcu kluczyki, powinna przekonać go, że przy jego chorobie nie wolno mu prowadzić i sam powinien zrezygnować z kierowania samochodem.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

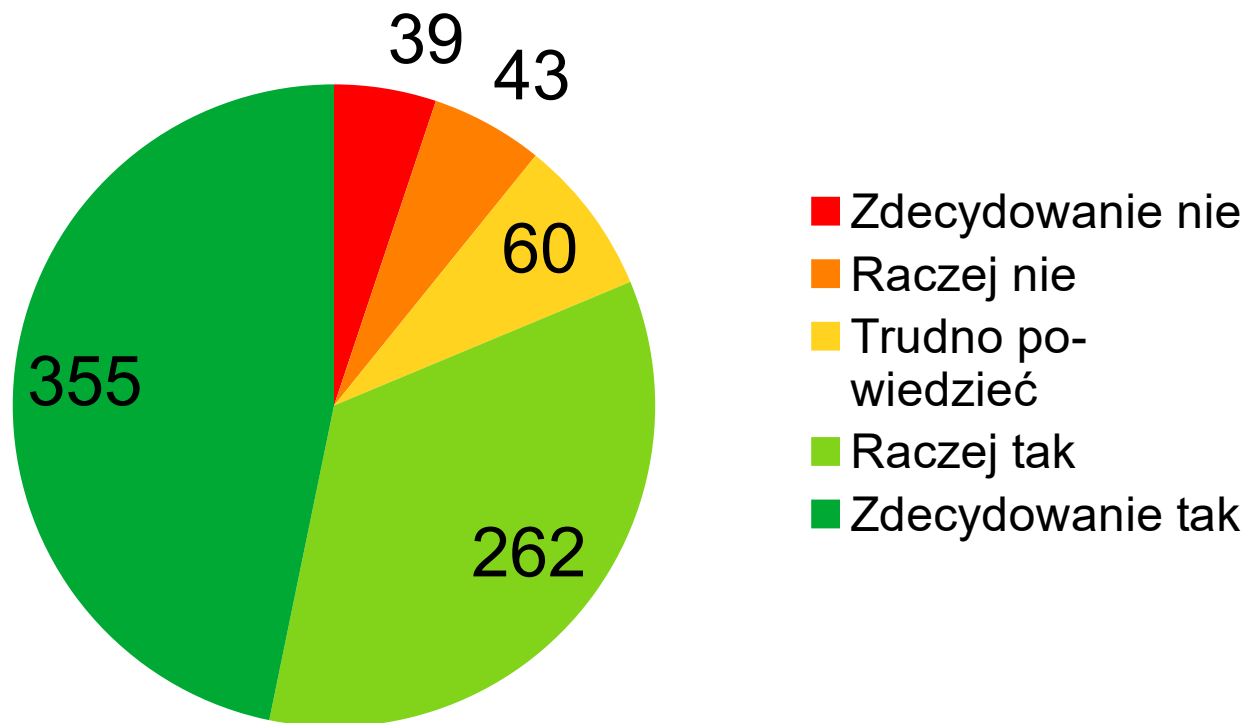
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

5. Córka Zbigniewa, Klaudia, jest współodpowiedzialna za wypadek – zamiast kłócić się i chować ojcu kluczyki, powinna przekonać go, że przy jego chorobie nie wolno mu prowadzić i sam powinien zrezygnować z kierowania samochodem.

Opinia 6A

6. Żona Zbigniewa, Renata, jest współodpowiedzialna za wypadek – skoro wiedziała, że Zbigniew upiera się przy prowadzeniu, powinna z nim porozmawiać i przekonać go, żeby tego nie robił.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

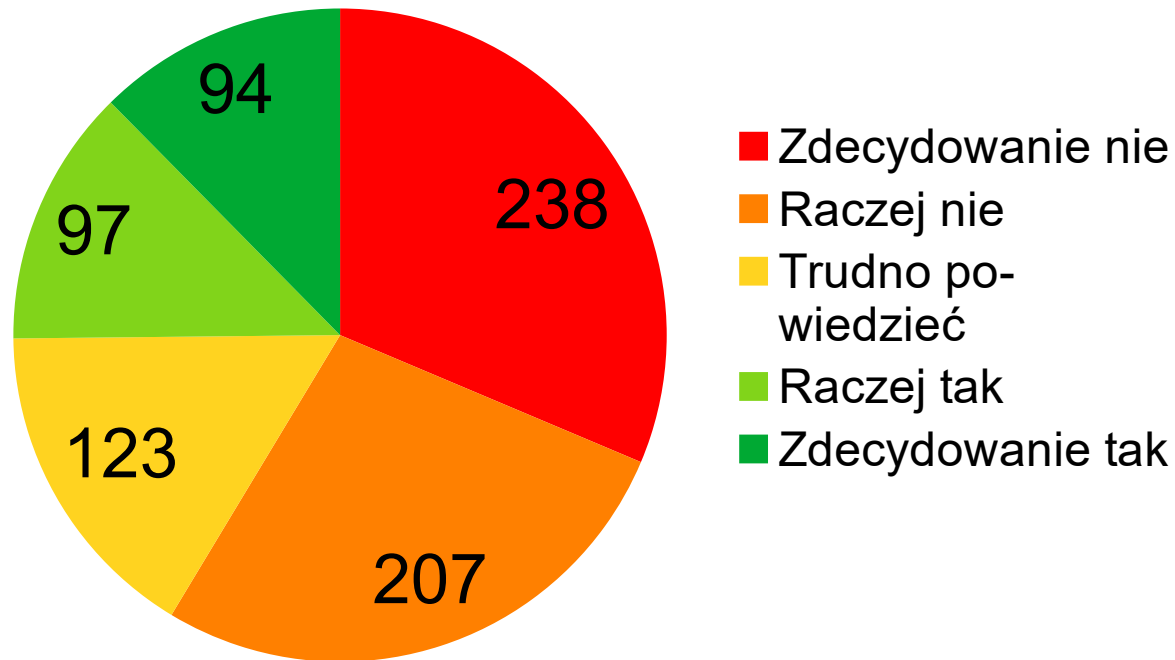
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

6. Żona Zbigniewa, Renata, jest współodpowiedzialna za wypadek – skoro wiedziała, że Zbigniew upiera się przy prowadzeniu, powinna z nim porozmawiać i przekonać go, żeby tego nie robił.

Opinia 7A

7. Córka Zbigniewa, Klaudia, jest współodpowiedzialna za wypadek – powinna porozmawiać z matką, żeby nie oddawała ojcu kluczyków do samochodu.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

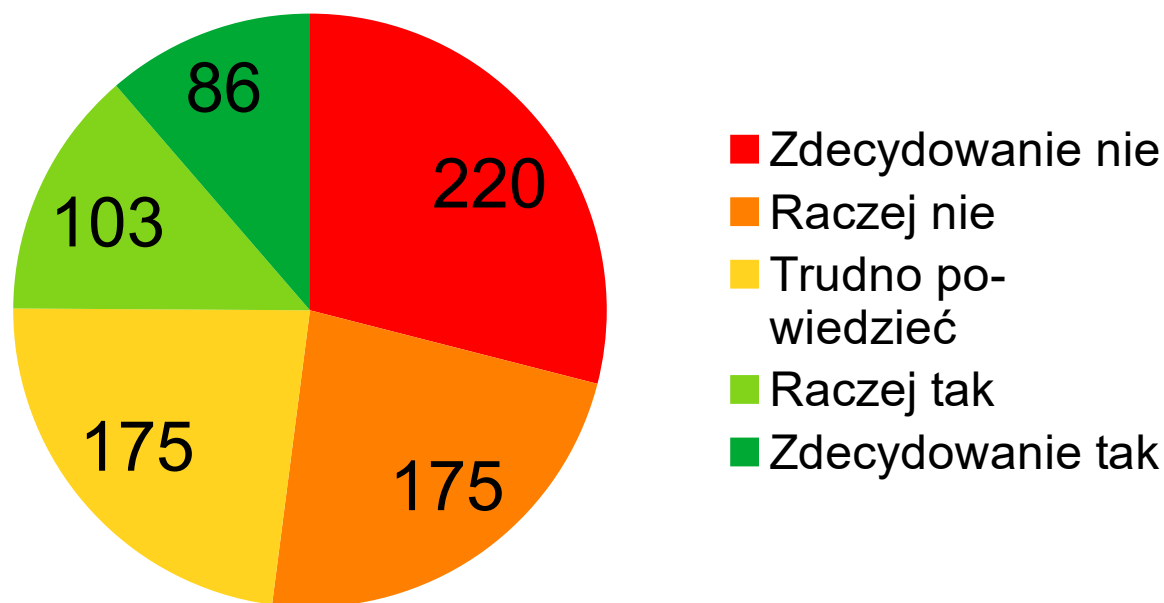
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

7. Córka Zbigniewa, Klaudia, jest współodpowiedzialna za wypadek – powinna porozmawiać z matką, żeby nie oddawała ojcu kluczyków do samochodu.

Opinia 8A

8. Zbigniew nie jest odpowiedzialny za wypadek – nie mógł wiedzieć, że akurat teraz choroba doprowadzi do utraty czucia w nogach.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

1 = raczej nie

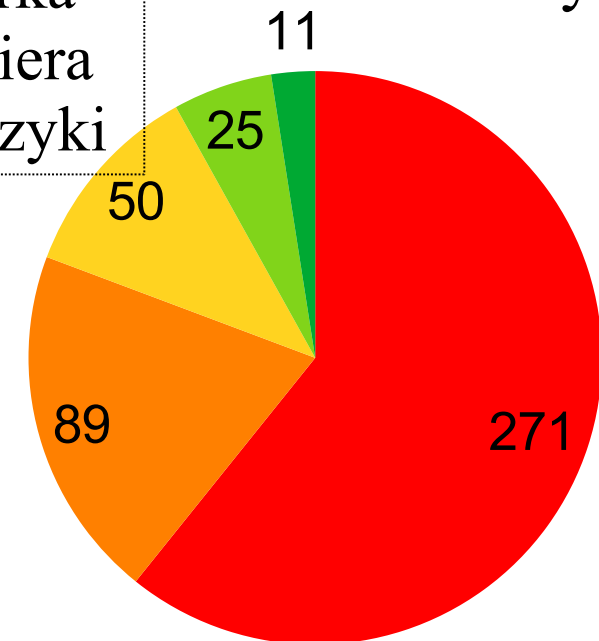
2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

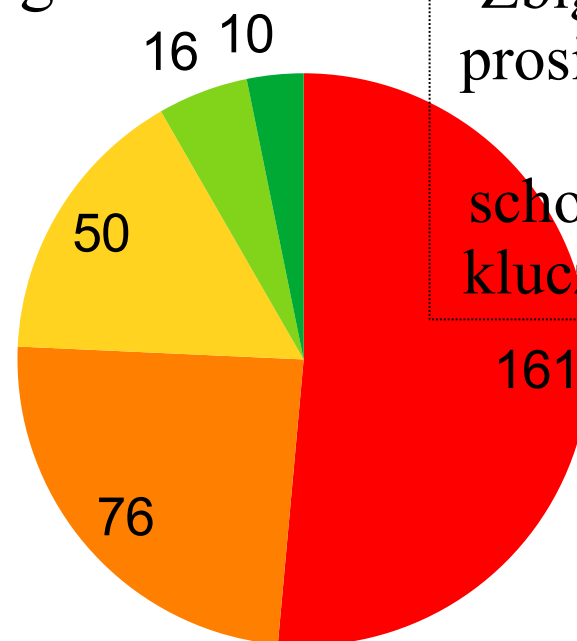
8. Zbigniew nie jest odpowiedzialny za wypadek – nie mógł wiedzieć, że akurat teraz choroba doprowadzi do utraty czucia w nogach.

Córka
odbiera
kluczyki

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie
■ Trudno powiedzieć ■ Raczej tak
■ Zdecydowanie tak

Zbigniew
prosi córkę
o
schowanie
kluczyków

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie
■ Trudno powiedzieć ■ Raczej tak
■ Zdecydowanie tak

<

Różnica: Decyzja córki ($M = 0,69$) < Prośba ojca ($M = 0,84$) – mała ($Z = -2,15$; $p = 0,03$; $g = 0,14$)

Opinia 9A

9. Żona Zbigniewa, Renata, nie jest współodpowiedzialna za wypadek – równie dobrze Zbigniew sam mógłby znaleźć kluczyki do samochodu, wsiąść za kierownicę i spowodować wypadek przy całkiem innej okazji.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

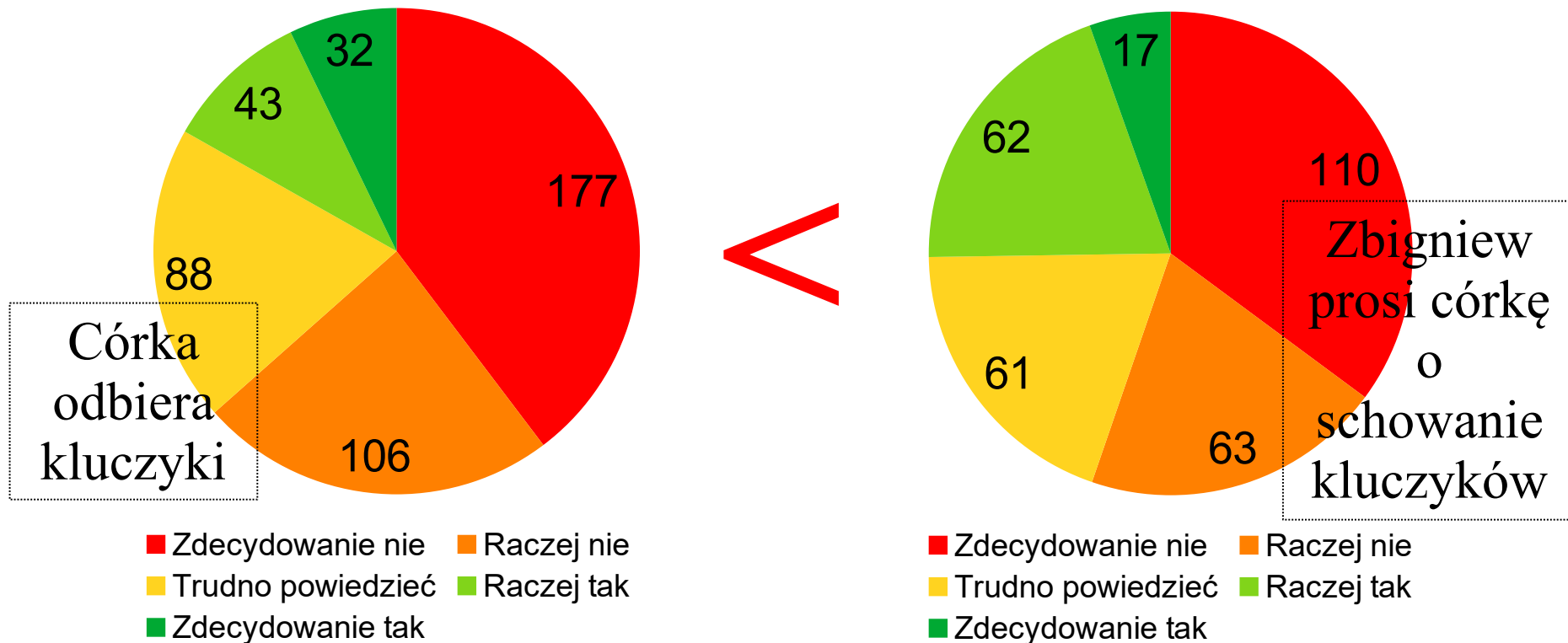
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

9. Żona Zbigniewa, Renata, nie jest współodpowiedzialna za wypadek – równie dobrze Zbigniew sam mógłby znaleźć kluczyki do samochodu, wsiąść za kierownicę i spowodować wypadek przy całkiem innej okazji.

Różnica: Decyzja córki ($M = 1,21$) < Prośba ojca ($M = 1,4$) – mała ($Z = -2,02$; $p = 0,04$; $g = 0,13$)

Opinia 10A

10. Córka Zbigniewa, Klaudia, nie jest współodpowiedzialna za wypadek – zrobiła, co mogła, żeby ojciec nie prowadził.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

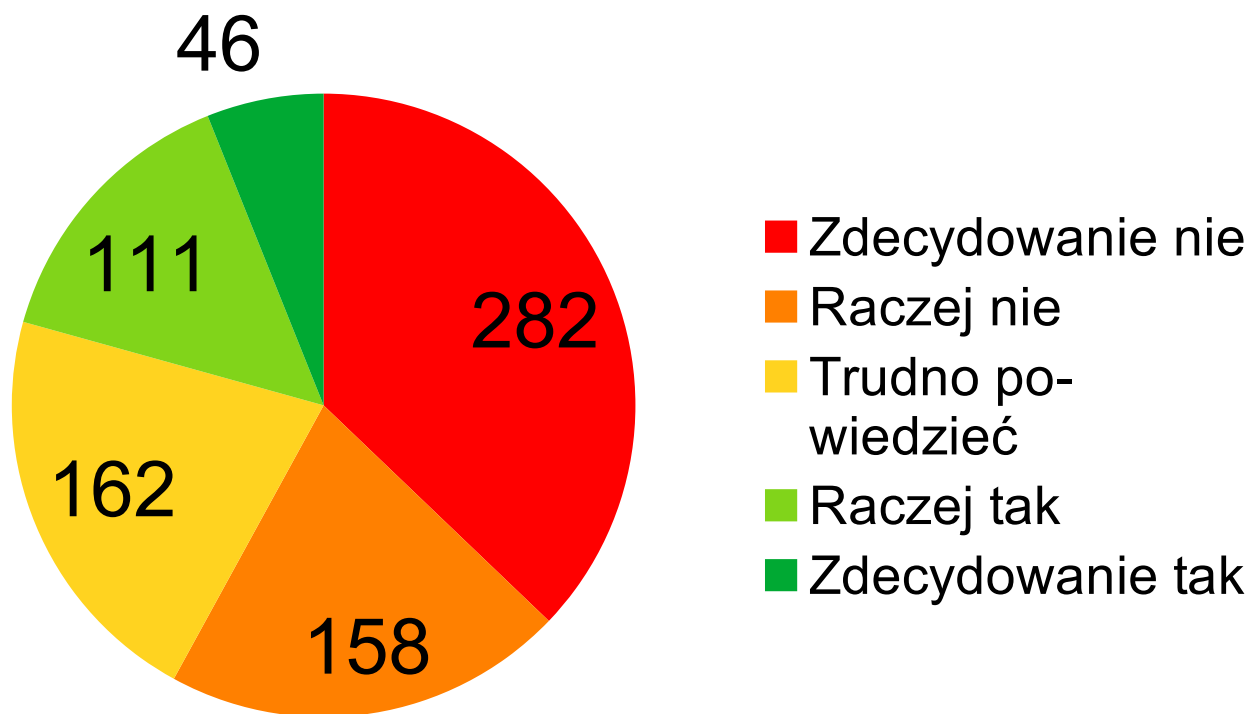
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

10. Córka Zbigniewa, Klaudia, nie jest współodpowiedzialna za wypadek – zrobiła, co mogła, żeby ojciec nie prowadził.

Opinia 11A

11. Żona Zbigniewa, Renata, nie jest współodpowiedzialna za wypadek – oddała Zbigniewowi kluczyki do samochodu, ale to Zbigniew podjął decyzję o prowadzeniu pojazdu, chociaż nie powinien prowadzić z powodu postępu choroby.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

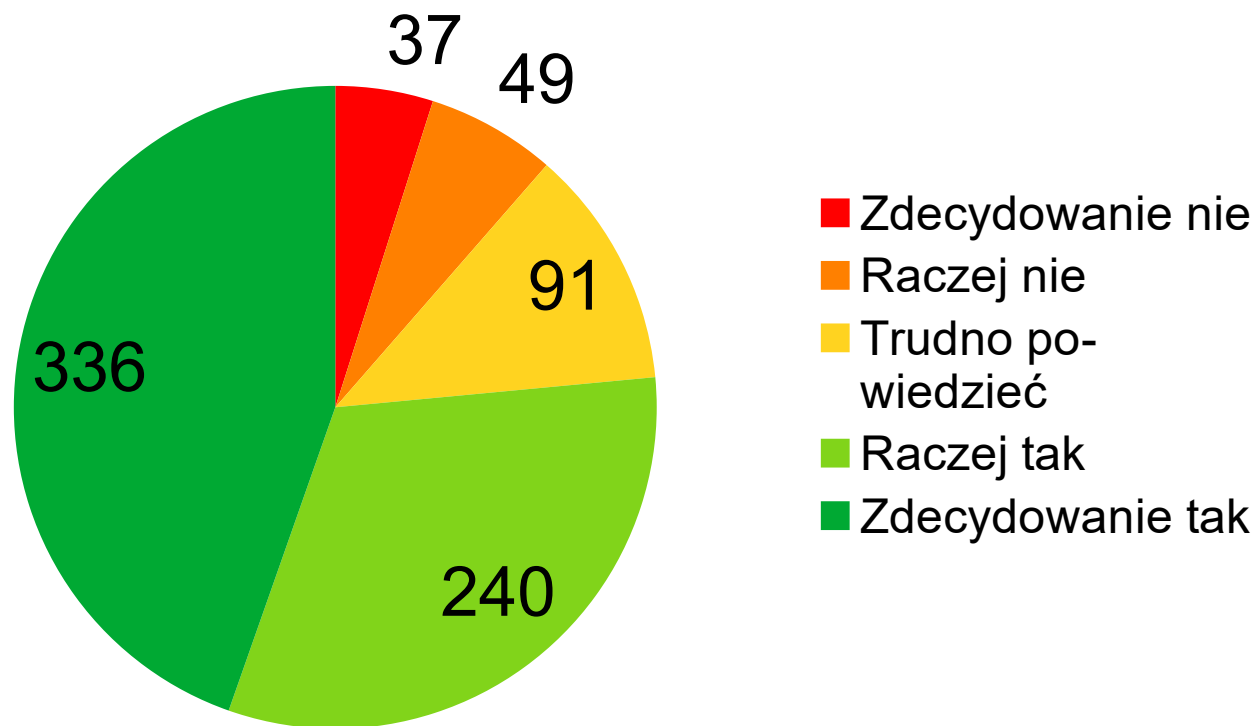
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

11. Żona Zbigniewa, Renata, nie jest współodpowiedzialna za wypadek – oddała Zbigniewowi kluczyki do samochodu, ale to Zbigniew podjął decyzję o prowadzeniu pojazdu, chociaż nie powinien prowadzić z powodu postępu choroby.

Część A – Podsumowanie (1)

Zdaniem respondentów:

1. **Zbigniew jest główną osobą odpowiedzialną** za wypadek, chociaż nie w pełni – istotne było to, że żona oddała mu kluczyki. **Współodpowiedzialność żony i córki jest niewielka**, poza współodpowiedzialnością córki za uszanowanie autonomii ojca.
2. W sytuacji, gdy sam Zbigniew **poprosił o schowanie mu kluczyków** przez córkę, jest on **tym bardziej odpowiedzialny za wypadek**, nawet, jeśli nie wiedział, że choroba akurat teraz „da o sobie znać”. Jego **żona**, która oddała mu kluczyki, jest **tym mniej współodpowiedzialna**.

Część A – Podsumowanie (2)

Zdaniem respondentów:

3. Współodpowiedzialność córki polega na tym, że **powinna przekonać ojca do zaprzestania prowadzenia**, zamiast chować kluczyki – nie zrobiła ona wszystkiego, co było możliwe, by ojciec nie prowadził. Respondenci raczej nie zgadzali się, że współodpowiedzialność córki wynika z braku rozmowy z matką, by nie oddawała Zbigniewowi kluczyków czy też z tego, że zabrała kluczyków do auta ze sobą. Nawet w sytuacji, gdy ojciec sam prosi o schowanie kluczyków, respondenci za **istotne uznali, by to kierowca zdecydował, że nie będzie prowadzić.**

Część B. Współodpowiedzialność pasażerki

W tej części poruszany jest problem odpowiedzialności kierowcy za konsekwencje wypadku, ale także współodpowiedzialności pasażerki, Renaty, żony Zbigniewa, która oddała mu kluczyki do samochodu. Zaprezentowano 14 opinii na ten temat.

Opinia B1

1. Renata powinna powiedzieć policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – dzięki temu zostałaby ustalona prawdziwa przyczyna wypadku.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

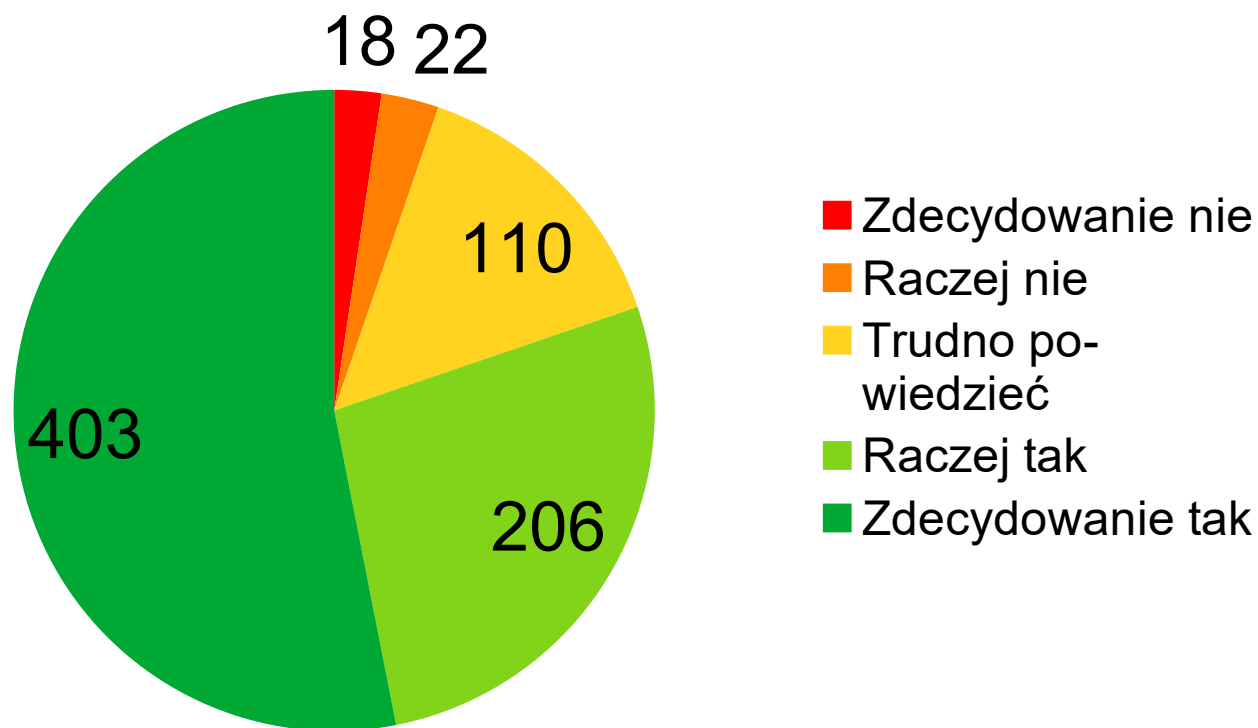
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

1. Renata powinna powiedzieć policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – dzięki temu zostałyby ustalona prawdziwa przyczyna wypadku.

Opinia B2

2. Zbigniew powinien sam powiedzieć policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – dzięki temu zostałaby ustalona prawdziwa przyczyna wypadku.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

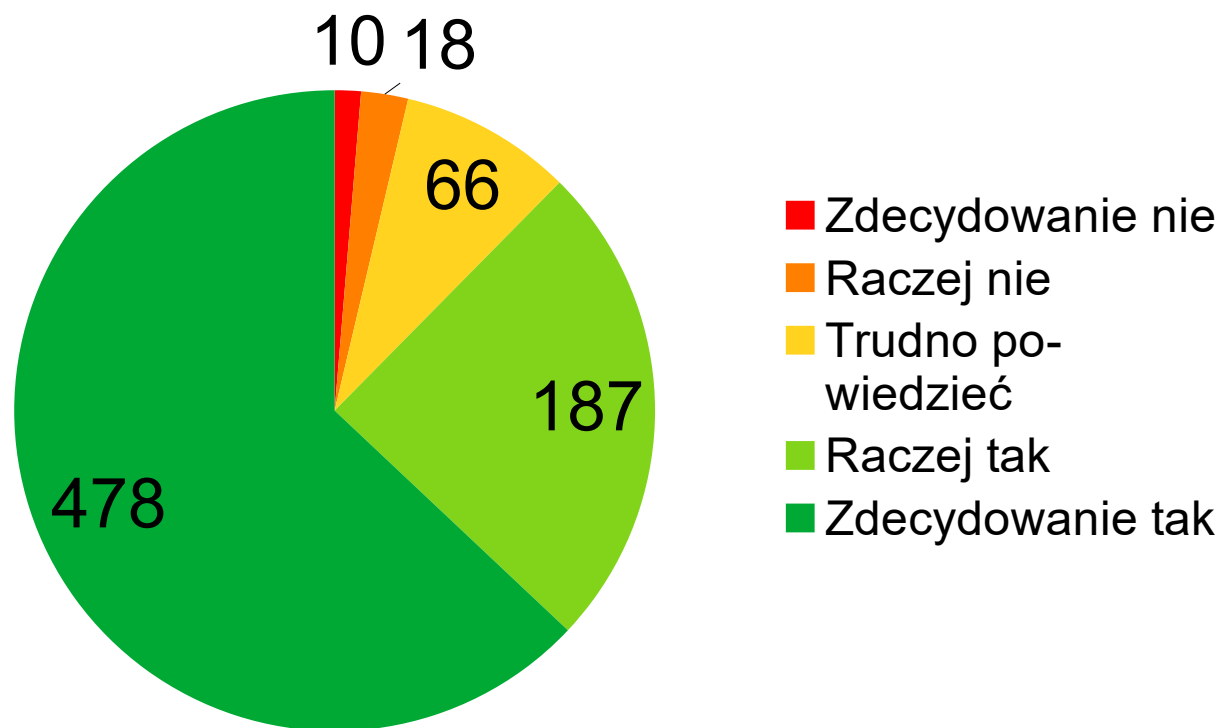
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

2. Zbigniew powinien sam powiedzieć policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – dzięki temu zostałaby ustalona prawdziwa przyczyna wypadku.

Opinia B3

3. Renata nie powinna mówić policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – przez to Zbigniew mógłby mieć kłopoty z policją.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

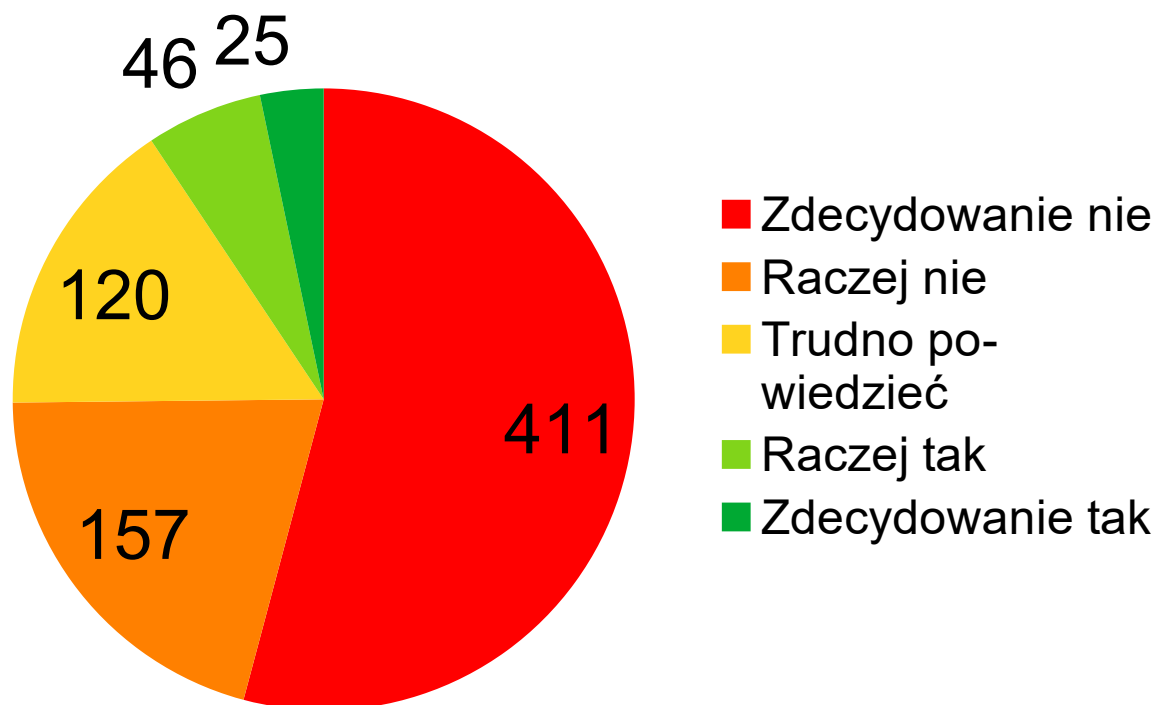
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

3. Renata nie powinna mówić policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – przez to Zbigniew mógłby mieć kłopoty z policją.

Opinia B4

4. Zbigniew nie powinien mówić policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – przez to mógłby mieć kłopoty z policją.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

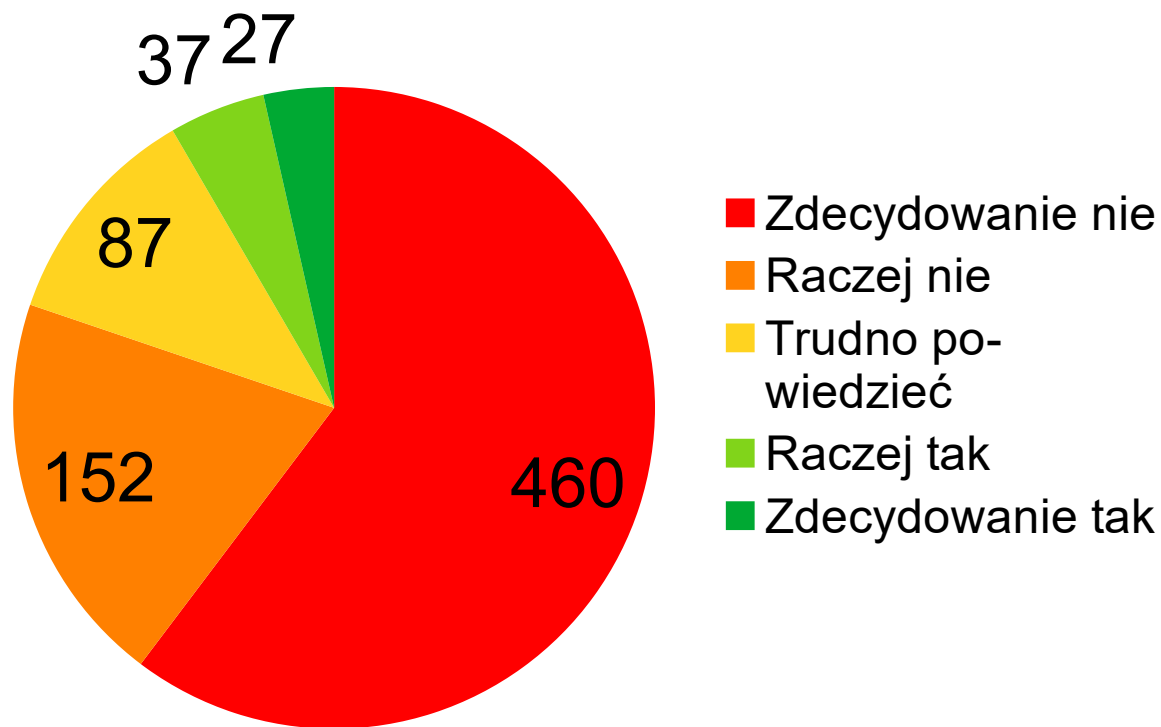
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

4. Zbigniew nie powinien mówić policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – przez to mógłby mieć kłopoty z policją.

Opinia B5

5. Renata powinna powiedzieć policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to nie w porządku, że zataiła prawdę, nawet jeśli chciała w ten sposób chronić męża przed konsekwencjami.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

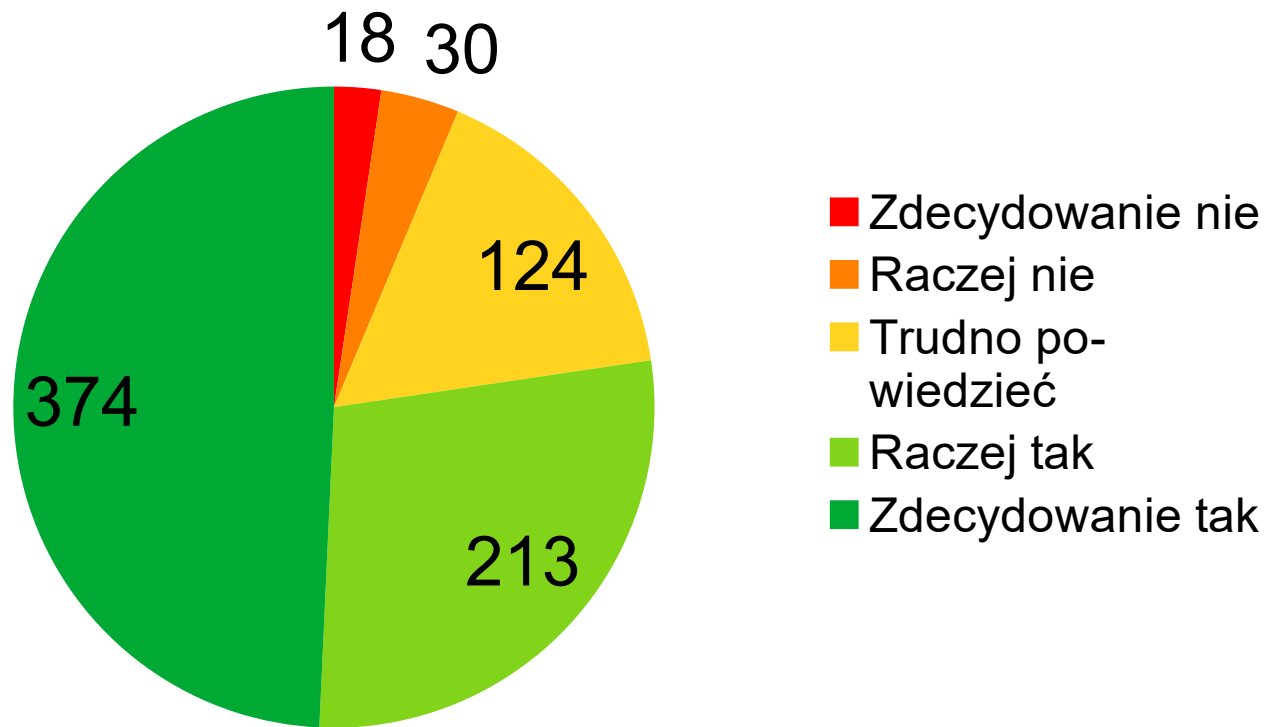
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

5. Renata powinna powiedzieć policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to nie w porządku, że zataiła prawdę, nawet jeśli chciała w ten sposób chronić męża przed konsekwencjami.

Opinia B6

6. Zbigniew powinien powiedzieć policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to nie w porządku, że zataił prawdę, nawet jeśli chciał w ten sposób chronić siebie przed konsekwencjami.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

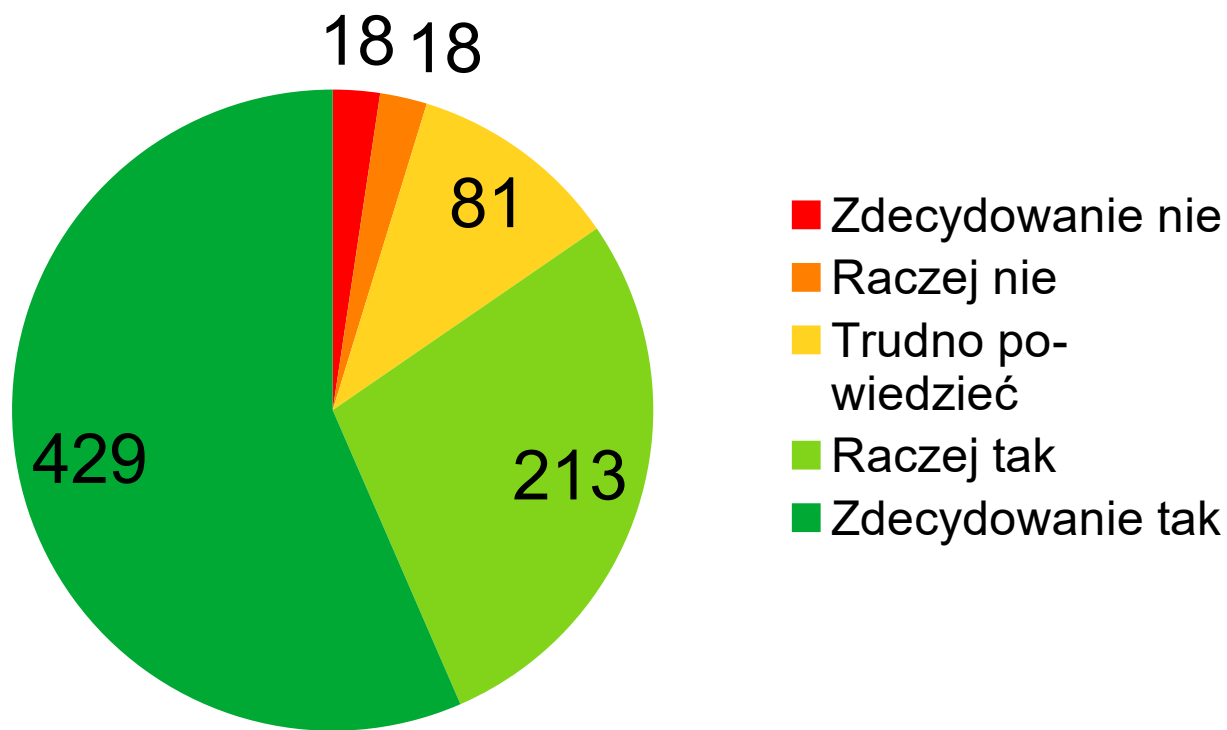
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

6. Zbigniew powinien powiedzieć policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to nie w porządku, że zataił prawdę, nawet jeśli chciał w ten sposób chronić siebie przed konsekwencjami.

Opinia B7

7. Renata nie powinna mówić policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to już niczego nie zmienia.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

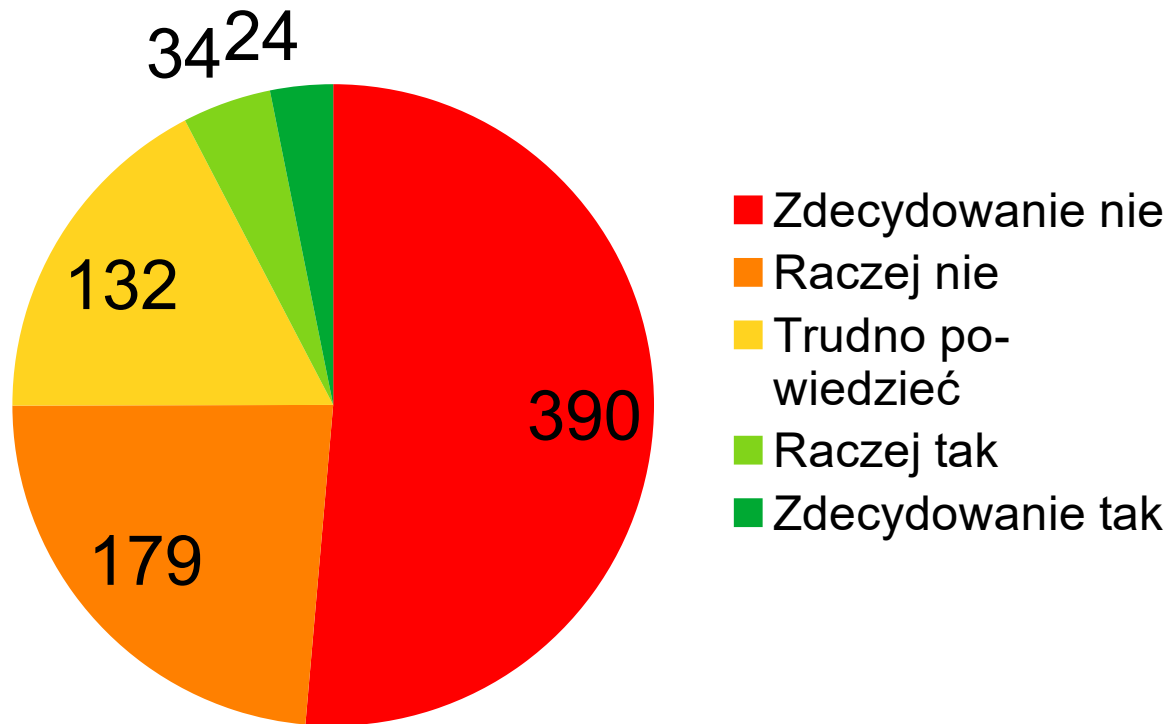
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

7. Renata nie powinna mówić policji o chorobie Zbigniewa i o tym, że Zbigniew wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to już niczego nie zmieni.

Opinia B8

8. Zbigniew nie powinien mówić policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to już niczego nie zmienia.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

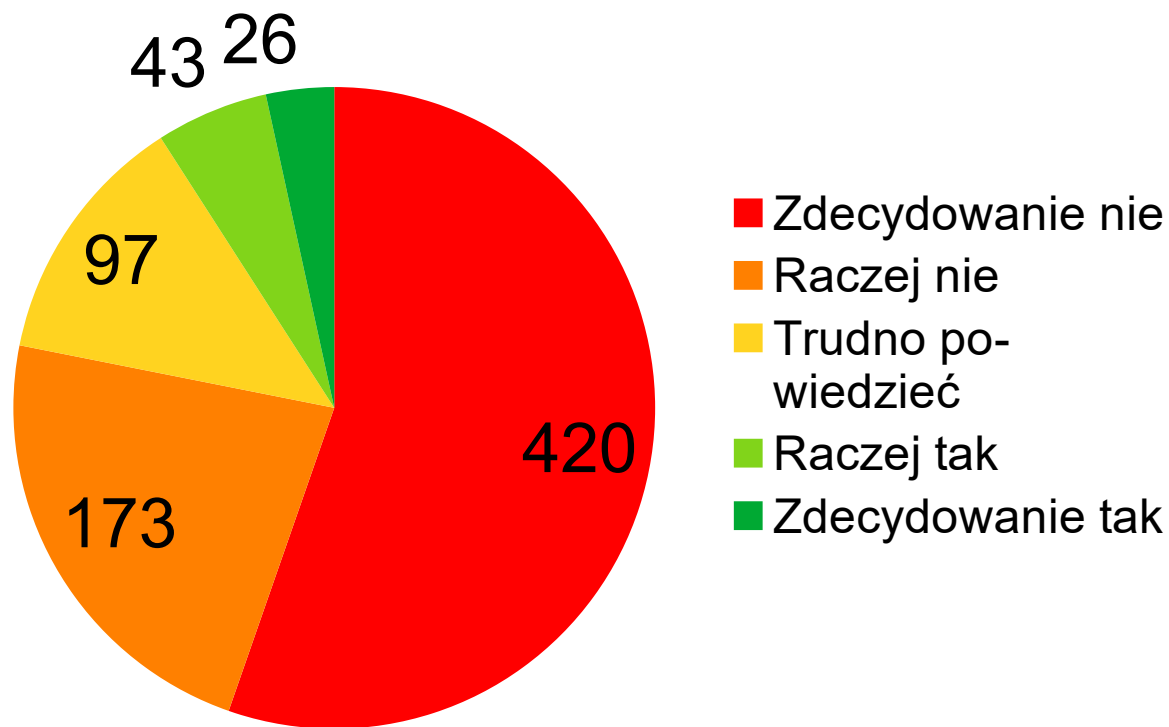
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

8. Zbigniew nie powinien mówić policji o swojej chorobie i o tym, że wiedział, że nie powinien prowadzić samochodu – to już niczego nie zmieni.

Opinia B9

9. Renata powinna w jakiś sposób zadośćuczynić kobiecie potrąconej w wypadku.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

1 = raczej nie

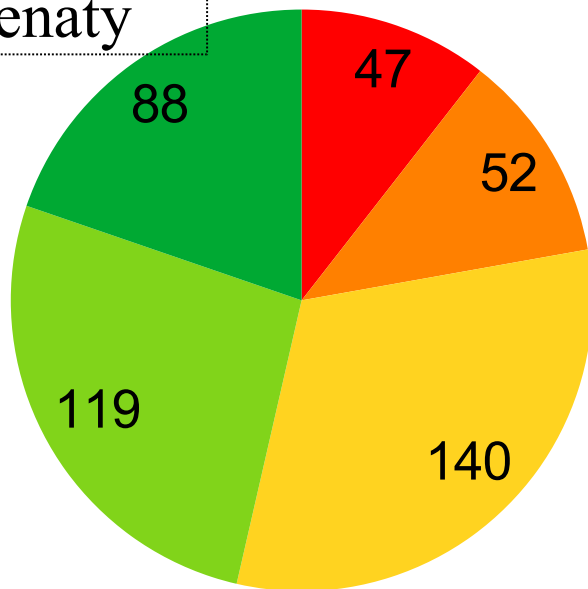
2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

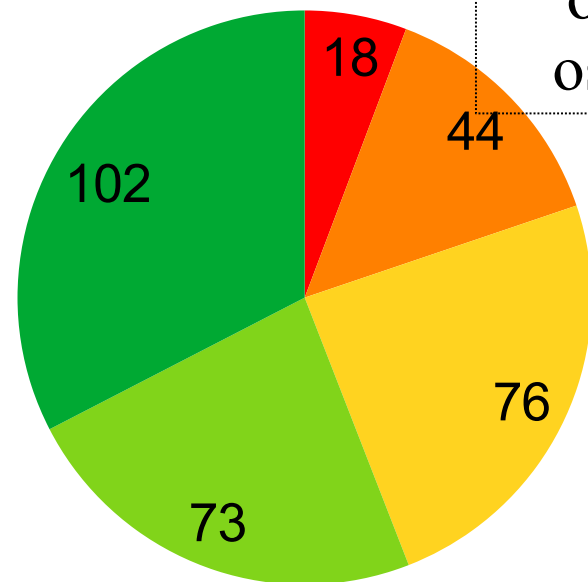
9. Renata powinna w jakiś sposób zadośćuczynić kobiecie potrąconej w wypadku.

Potrącona
koleżanka
Renaty

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie
■ Trudno powiedzieć ■ Raczej tak
■ Zdecydowanie tak

Potrącona
obca
osoba

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie
■ Trudno powiedzieć ■ Raczej tak
■ Zdecydowanie tak

<

Różnica: Potrącona koleżanka ($M = 2,33$) < Potrącona obca osoba ($M = 2,63$) – mała ($Z = -3,18$; $p = 0,001$; $g = 0,25$)

Opinia B10

10. Zbigniew powinien w jakiś sposób zadośćuczynić kobiecie potrąconej w wypadku.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

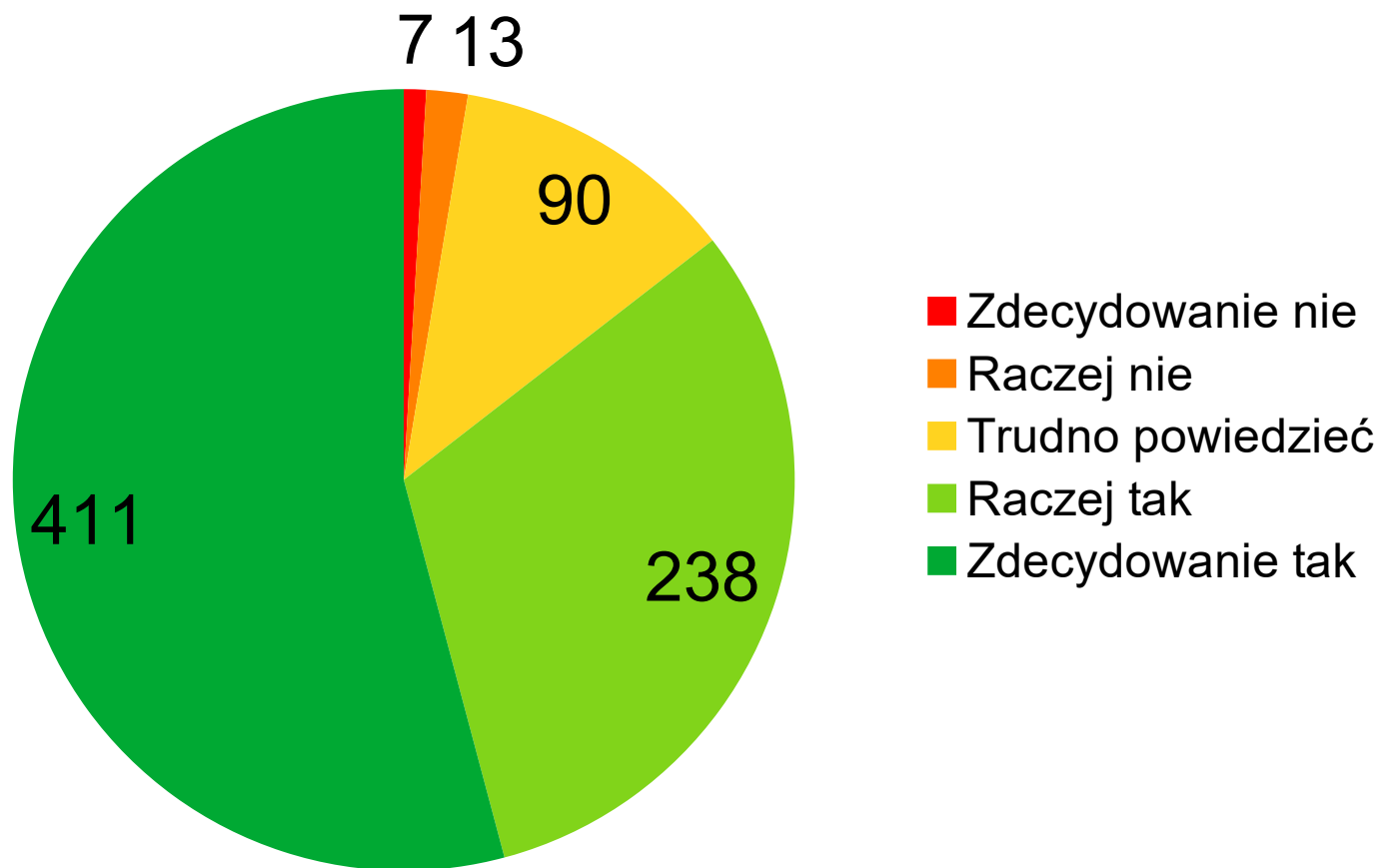
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

10. Zbigniew powinien w jakiś sposób zadośćuczynić kobiecie potrąconej w wypadku.

Opinia B11

11. Renata nie jest nic winna ofierze wypadku – to nie ona ją potrąciła.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

1 = raczej nie

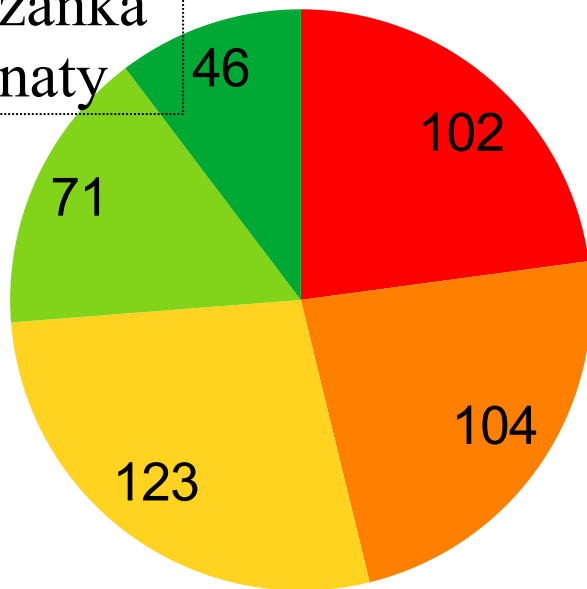
2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

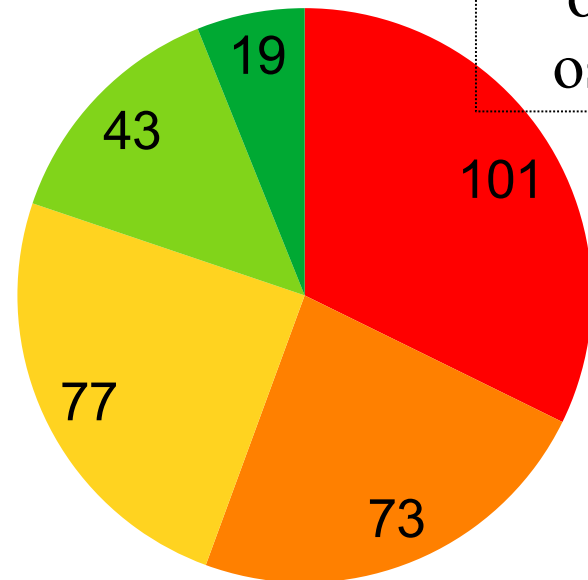
11. Renata nie jest nic winna ofierze wypadku – to nie ona ją potrafiła.

Potracona
koleżanka
Renaty

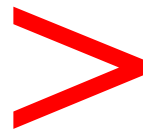

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie
■ Trudno powiedzieć ■ Raczej tak
■ Zdecydowanie tak

Potracona
obca
osoba

■ Zdecydowanie nie ■ Raczej nie
■ Trudno powiedzieć ■ Raczej tak
■ Zdecydowanie tak

Różnica: Potracona koleżanka Renaty ($M = 1,67$) > Potracona obca osoba ($M = 1,38$) – mała ($Z = 3,06$; $p = 0,002$; $g = 0,23$)

Opinia B12

12. Zbigniew nie jest nic winny ofierze wypadku – nie chciał go spowodować.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

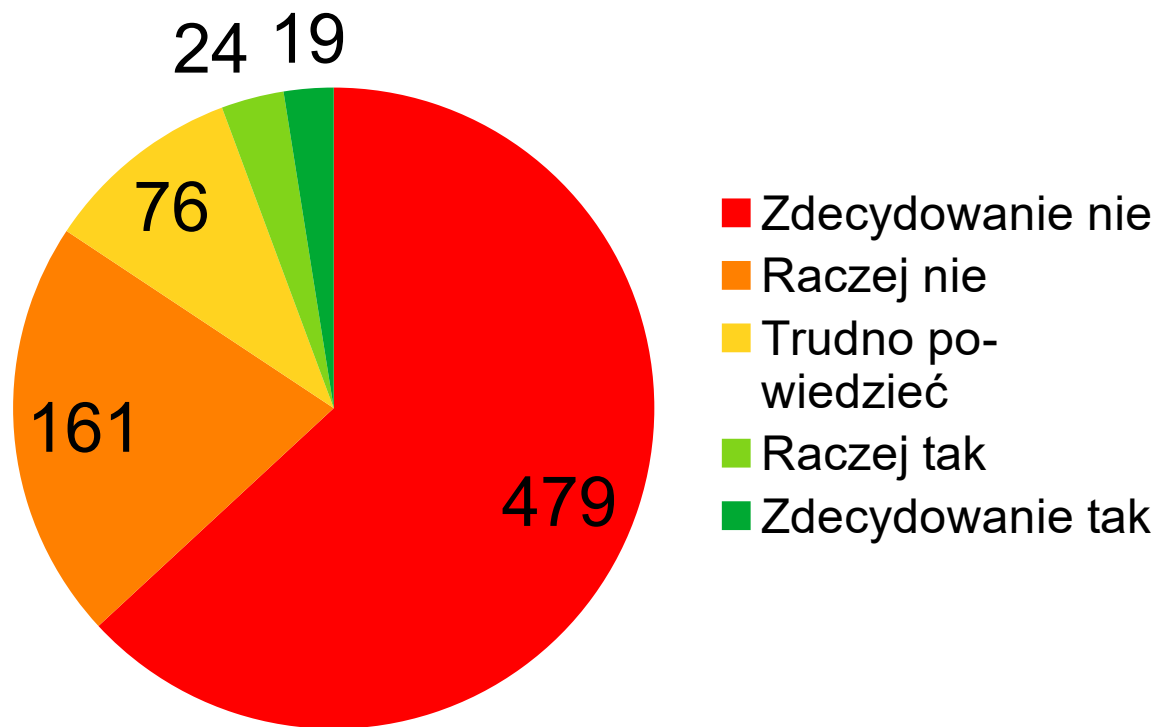
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

12. Zbigniew nie jest nic winny ofierze wypadku – nie chciał go spowodować.

Opinia B13

13. Renata powinna zabrać Zbigniewa do lekarza – lekarz oceniłby, czy Zbigniew w obecnym stanie zdrowia może nadal posiadać prawo jazdy.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

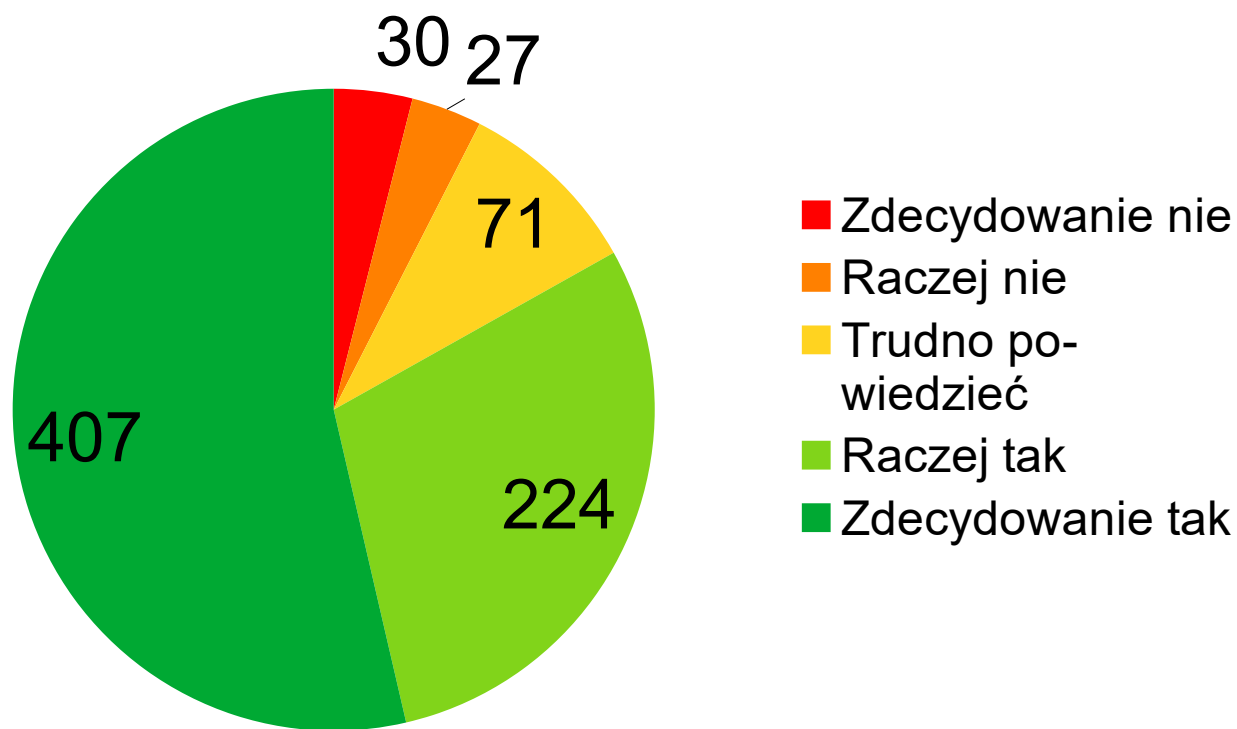
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

13. Renata powinna zabrać Zbigniewa do lekarza –
lekarz oceniłby, czy Zbigniew w obecnym stanie
zdrowia może nadal posiadać prawo jazdy.

Opinia B14

14. Zbigniew powinien sam zdecydować o pójściu do lekarza lekarz oceniłby, czy Zbigniew w obecnym stanie zdrowia może nadal posiadać prawo jazdy.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

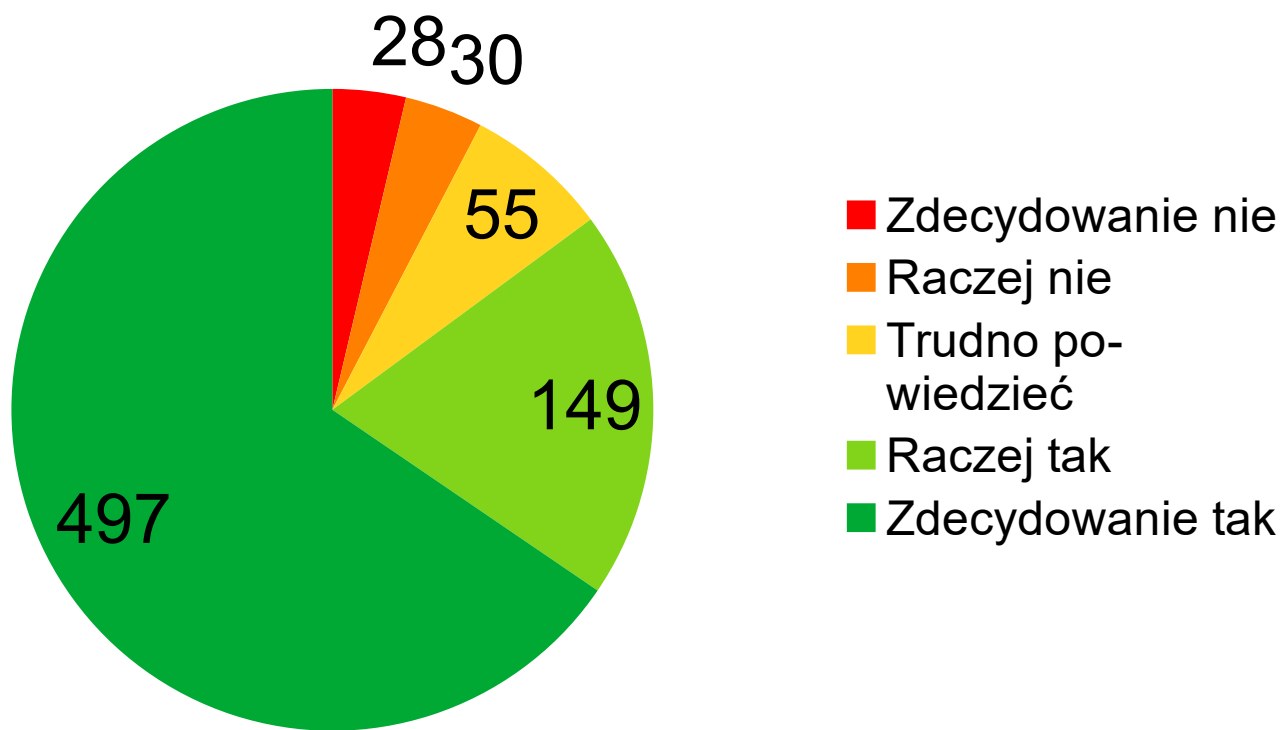
1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

14. Zbigniew powinien sam zdecydować o pójściu do lekarza lekarz oceniłby, czy Zbigniew w obecnym stanie zdrowia może nadal posiadać prawo jazdy.

Część B – Podsumowanie (1)

Zdaniem respondentów:

1. Sytuacja powinna być jasna – **zarówno Zbigniew, jak i jego żona, powinni powiedzieć prawdę o przeciwwskazaniach medycznych do prowadzenia pojazdu, nawet, jeśli by to oznaczało dla Zbigniewa kłopoty.**
2. W sytuacji, gdy doszło do wypadku, **Zbigniew został uznany za odpowiedzialnego za pójście do lekarza, który oceni, czy Zbigniew w ogóle może w tym stanie zdrowia mieć prawo jazdy.**

Część B – Podsumowanie (2)

Zdaniem respondentów:

3. W sytuacji, gdy doszło do wypadku, **żona kierowcy została uznana za odpowiedzialną za zabranie męża do lekarza**, który oceni, czy Zbigniew w ogóle może w tym stanie zdrowia mieć prawo jazdy.

4. W przypadku, gdy **potrącona osoba była koleżanką Renaty** (nie obcą osobą), badani uważali, że **tym bardziej Renata nie jest odpowiedzialna za jej obrażenia**, bo nie ona prowadziła i w mniejszym stopniu byli przekonani, że Renata **powinna jakoś koleżance zadośćuczynić**.

Część C – Dlaczego seniorzy prowadzą pomimo że nie powinni?

Na koniec zachęcamy do refleksji na temat tego, dlaczego seniorzy decydują się prowadzić samochód, chociaż wiedzą, że nie powinni tego robić ze względu na swój stan zdrowia. Zastanów się, dlaczego Zbigniew „wsiadł za kółko”?

Dlaczego Zbigniew nie zrezygnował z prowadzenia samochodu (pomimo tego, że znał przeciwwskazania medyczne)? (1)

1. Po prostu bardzo lubił prowadzić.	<i>Możliwe odpowiedzi:</i>
2. Nie chciał być ubezwłasnowolniony w kwestii prowadzenia pojazdu.	<i>0 = zdecydowanie nie</i>
	<i>1 = raczej nie</i>
	<i>2 = trudno powiedzieć</i>
	<i>3 = raczej tak</i>
3. Nie wierzył w diagnozę lekarza i to, że już nie powinien prowadzić.	<i>4 = zdecydowanie tak</i>
4. Nie brał pod uwagę ewentualnych konsekwencji wypadku, który mógłby spowodować.	

Dlaczego Zbigniew nie zrezygnował z prowadzenia samochodu (pomimo tego, że znał przeciwwskazania medyczne)? (2)

5. Wierzył, że duże doświadczenie w prowadzeniu samochodu sprawi, że nie spowoduje wypadku mimo postępującego niedowładu nóg.

6. Był uparty i chciał postawić na swoim.

7. Wiedział, że i tak nie oprze się prowadzeniu i nie zdoła się powstrzymać, niezależnie od stanu zdrowia.

8. Trudno mu było przestać robić coś, co wykonywał przez tyle lat i w czym był dobry.

Możliwe odpowiedzi:

0 = zdecydowanie nie

1 = raczej nie

2 = trudno powiedzieć

3 = raczej tak

4 = zdecydowanie tak

Dlaczego Zbigniew nie zrezygnował z prowadzenia samochodu (pomimo tego, że znał przeciwwskazania medyczne)? (3)

9. Uznał, że nie jest tak źle, żeby od razu zrezygnować z prowadzenia samochodu.

10. Uważał, że nadal jest potrzebne to, by prowadził samochód.

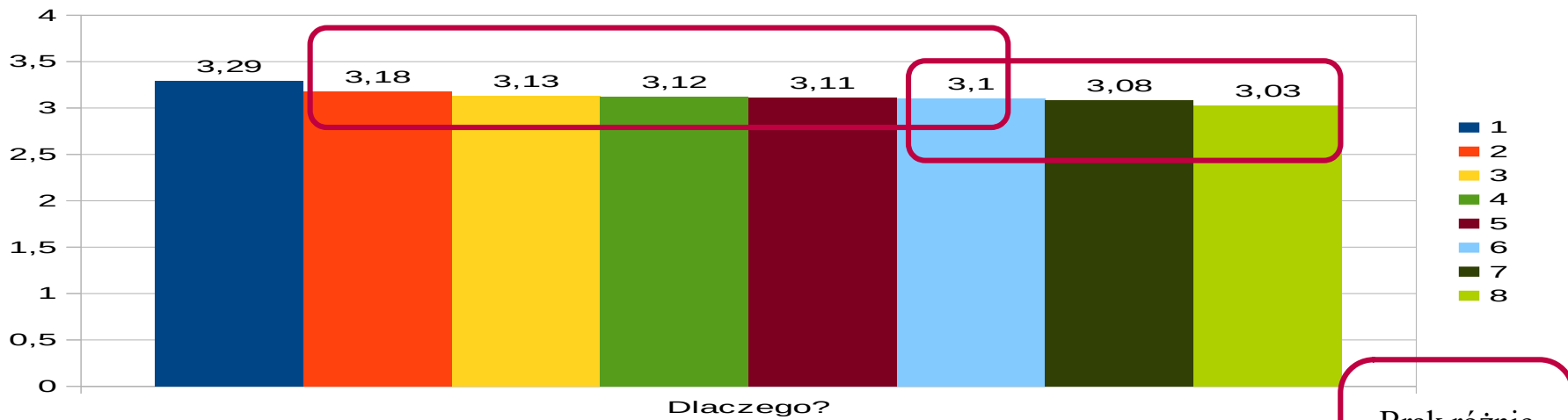
11. Chciał czuć się niezależny i nie chciał prosić o pomoc w transporcie.

12. Do tej pory pewnie nie miał żadnego wypadku i dlatego nie sądził, że jakiś mu się przydarzy.

13. Przecenił swoje umiejętności i sądził, że da sobie radę.

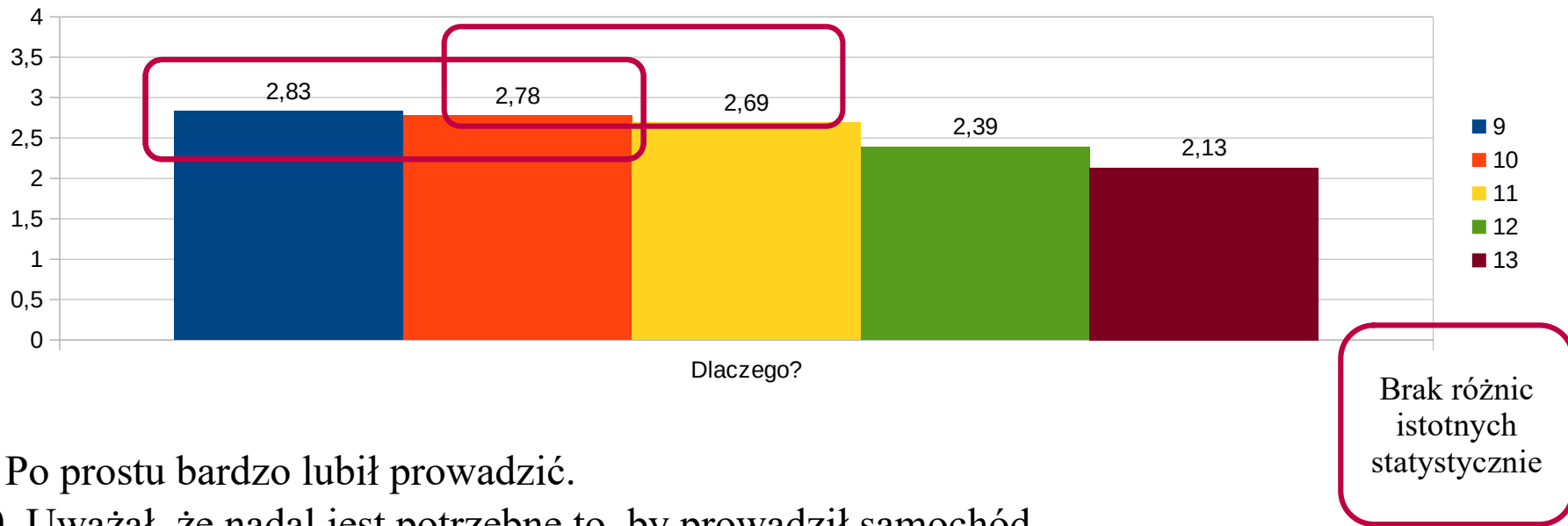
*Możliwe
odpowiedzi:*
 $0 =$
*zdecydowanie
nie*
 $1 =$ *raczej nie*
 $2 =$ *trudno
powiedzieć*
 $3 =$ *raczej tak*
 $4 =$
*zdecydowanie
tak*

Dlaczego Zbigniew nie zrezygnował z prowadzenia samochodu? (od „raczej tak” do „zdecydowanie tak”) (1)

1. Nie brał pod uwagę ewentualnych konsekwencji wypadku, który mógłby spowodować.
2. Przecenił swoje umiejętności i sądził, że da sobie radę.
3. Trudno mu było przestać robić coś, co wykonywał przez tyle lat i w czym był dobry.
4. Nie chciał być ubezwłasnowolniony w kwestii prowadzenia pojazdu.
5. Wierzył, że duże doświadczenie w prowadzeniu samochodu sprawi, że nie spowoduje wypadku mimo postępującego niedowładu nóg.
6. Chciał czuć się niezależny i nie chciał prosić o pomoc w transporcie.
7. Uznał, że nie jest tak źle, żeby od razu zrezygnować z prowadzenia samochodu.
8. Do tej pory pewnie nie miał żadnego wypadku i dlatego nie sądził, że jakiś mu się przydarzy.

Dlaczego Zbigniew nie zrezygnował z prowadzenia samochodu? (od „trudno powiedzieć” do „raczej tak”) (2)

9. Po prostu bardzo lubił prowadzić.

10. Uważał, że nadal jest potrzebne to, by prowadził samochód.

11. Był uparty i chciał postawić na swoim.

12. Wiedział, że i tak nie oprze się prowadzeniu i nie zdoła się powstrzymać, niezależnie od stanu zdrowia.

13. Nie wierzył w diagnozę lekarza i to, że już nie powinien prowadzić.

Część C – Podsumowanie

Zdaniem respondentów:

1. **Zbigniew** zdecydował się, by prowadzić, ponieważ **nie brał pod uwagę ewentualnych konsekwencji wypadku**.
2. W drugiej kolejności, Zbigniew na równi: **przecenił swoje umiejętności**, nie był w stanie zrezygnować prowadzenia, bo **czuł się w tym dobry, nie chciał czuć się ubezwłasnowolniony, przecenił swoje doświadczenie i chciał się czuć niezależny**.
3. **Najmniejsze znaczenie** dla decyzji Zbigniewa miał **brak wiary w diagnozę lekarską** i to, że nie powinien prowadzić.

Wnioski

W sytuacji, gdy **senior decyduje się na prowadzenie pojazdu**, a istnieją do tego przeciwwskazania medyczne, bardzo istotny jest **szacunek dla jego autonomii** i sposób **komunikacji**, pozwalający tę autonomię zachować.

To **kierujący senior ostatecznie jest odpowiedzialny za decyzję**, by prowadzić, ale też **powinien on zwrócić szczególną uwagę na negatywne konsekwencje potencjalnego wypadku i nie przeceniać swojego doświadczenia czy umiejętności**.

Jeśli do **wypadku** dojdzie, ważna jest **szczerłość i wzięcie odpowiedzialności**, nawet, jeśli oznacza ono rezygnację z prowadzenia pojazdu.

Refleksja na koniec

Często konsekwencje wypadków spowodowanych przez kierowców prowadzących pomimo przeciwwskazań medycznych są bardzo dotkliwe.

Bierzmy odpowiedzialność, ale i współodpowiedzialność za działanie w takich sytuacjach. Uświadamiajmy ewentualne konsekwencje, nie decydujemy za kierowcę – to wzbudza opór i nasila niechęć do bycia ubezwłasnowolnionym.

Nie zachęcajmy kierowców do prowadzenia pojazdów, jeśli wiemy, że ich stan zdrowia nie jest wystarczająco dobry, by szybko i sprawnie reagować za kierownicą.

Zły stan zdrowia kierowcy = ryzyko wypadku!

Informacje końcowe (1)

Prezentacja udostępniona do wykorzystania jako materiały naukowo-dydaktyczne (luty 2026).

Cytowanie: Michalska, P., Szymanik-Kostrzewska, A. (2026). *Przeciwwskazania medyczne do kierowania pojazdem u seniora. Historia Zbigniewa. Materiały naukowo-dydaktyczne*. [link do pobrania]

Badania uzyskały pozytywną opinię Komisji ds. Etyki Badań Naukowych przy Wydziale Psychologii UKW (Opinia nr 2/8.03.2022 z dnia 29.03.2022)

Informacje końcowe (2)

Badania realizowano w toku działań (Studenckiego) Koła Naukowego Psychologii Transportu na Wydziale Psychologii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego od maja 2022 roku do stycznia 2024 roku (publikacja naukowa w przygotowaniu)

Logo: UKW i KNPT

Kontakt i prawa autorskie

Prawa autorskie do narzędzia: Paulina Michalska
(pmrozinska@gmail.com), Anna Szymanik-Kostrzewska
(alex.shilou@gmail.com), Uniwersytet Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Osoby zainteresowane użyciem narzędzia prosimy o kontakt w celu otrzymania jego autoryzowanej wersji.

